

In een nieuw jasje

Neumann is 's werelds beroemdste microfoonfabrikant, maar de rijke historie van het bedrijf omvat meer dan microfoonkapsels en behuizingen. De laatste toevoeging aan het assortiment is een lijn studiomonitors met een bekend voorkomen.

door Wessel Otheten > wessel@interface.nl

De monitors in deze test zijn variaties op modellen die door Klein & Hummel werden ontwikkeld en verkocht. Een paar jaar terug besloot moederconcern Sennheiser echter dat mensen liever het Neumann-logo zien oplichten als ze deze

monitors aanzetten. Behalve uiterlijke veranderingen zijn er ook een paar wijzigingen die de al zeer gerespecteerde Klein & Hummels nog beter moeten maken, zoals nieuwe eq- en ingangsecties, en aanpassing van drivers, versterkers en crossovers.

We beluisterden de KH 120 A, een actieve 2-wegmonitor die de O110 opvolgt, en de

KH 310 A, een actieve 3-wegmonitor die de O300 vervangt.

Behalve in grootte, vermogen en het aantal drivers, verschillen de KH 120 A en KH 310 A vooral qua behuizing. De 120 is een basreflexontwerp, terwijl de 310 een gesloten behuizing gebruikt. Om uit een gesloten behuizing voldoende laag te halen is relatief veel vermogen en een grote woofer nodig, vandaar dat de 310 een stuk groter is dan de 120. Maar voor een 3-wegstelsel is de 310 nog altijd heel compact; het frontpaneel laat nauwelijks ruimte onbenut.

KH 120 A

Kleine monitors bouwen is een compromis; er zijn nu eenmaal grenzen aan wat je aan lage frequenties uit zo'n doosje kunt toveren. De kunst is het bereik zo groot mogelijk te maken, maar ook te weten wanneer je op moet houden. Verwacht bij de 120 A's dan ook geen bassdrum die je in je buik voelt doordenderen. Wel hebben de ontwerpers er duidelijk voor gekozen om in ieder geval de indruk van vol laag te wekken. De KH 120 A's zijn dus bepaald geen dun klinkende monitors. De onderkant is vrij vet aangezet en het hoog heel helder benadrukt. Ze klinken daardoor ietwat 'uitgehoud', alsof ze een lichte 'smiley-curve' hebben. Maar met de uitgebreide equalizer op de achterkant kun je, behalve compenseren voor plaatsing en akoestiek, ook de klank aan je persoonlijke smaak aanpassen. Een tikje terug in het hoog en laag maakte ze in mijn ruimte wat natuurlijker van klank.

In de praktijk zullen deze speakers vaak op een mengtafel of werkoppervlak worden geplaatst, wat zorgt voor akoestische verkleuring. Nu kun je daar nooit helemaal voor compenseren, maar de dip in het laagmidden op de equalizer is goed gekozen en is verrassend effectief om de klank open te houden bij dergelijke plaatsing. Wat ook goed van pas komt, vooral als je de monitors in een bestaande set-up wilt integreren of als extra referentie wilt gebruiken, is de regeling voor het ingangsniveau. Behalve een traploze fijnafstelling kun je het niveau ook in stappen van 6dB schakelen. Daarmee wordt het een koud kunstje om de KH 120 A's precies op hetzelfde niveau in te regelen als je andere monitors, waardoor je goed kunt vergelijken.

KH 310 A

Dezelfde uitgebreide equalizersectie en ingangsregeling zijn ook in de KH 310 A's aanwezig. Al moet ik zeggen dat ik de equalizer nu niet nodig had: de 310's klinken met alles

KH 310 A

KH 120 A

op nul goed gebalanceerd. Ze zijn wat minder 'klinisch' dan sommige andere monitors met een gesloten behuizing. De klank is vrij warm en ietwat aangezet in het laag. Ik vermoed dat dit komt doordat de woofer aan de grote en zware kant is; zo'n gevaarte razendsnel in beweging brengen en weer afremmen valt niet mee, hetgeen een kleine nadruk in het laag oplevert.

De KH 310 A's zitten voor mijn gevoel klankmatig precies tussen de echt strak reagerende closed box monitors en de wat dikker klinkende, maar minder accurate basreflexontwerpen in. Wat dat betreft lijken ze ietwat op de kleinere Barefoot monitors. En dat is helemaal niet verkeerd. De weergave is representatief voor wat de gemiddelde consument zal waarnemen, maar tegelijk is hun respons wel evenwichtiger in het laag dan die van veel basreflexontwerpen. Ik heb de 310's niet een-op-een kunnen vergelijken met de oude O300's, maar in mijn beleving kunnen ze nu grotere pieken aan zonder dat de ingebouwde limiter ingrijpt. In mijn herinnering gebeurde dat op de O300's wel erg makkelijk, terwijl ik de limiter van de KH 310 A's tijdens de hele test niet heb gehoord.

Plaatsen

Ik heb de 120's en 310's opgesteld naast mijn eigen monitors om de verschillen goed te kunnen waarnemen. Het werd al snel duidelijk dat beide types het beste werken als je er niet te ver vanaf zit. Van de kleine 120's had ik dat wel verwacht, maar van de drieweg 310's zou ik denken dat ze de ruimte meer zouden vullen met geluid. Ik ben

SPECIFICATIES

- KH 310A**
- 3-weg systeem in gesloten kast
 - 150W, 70W, 70W versterkers
 - 650, 2kHz crossover
 - bas eq: 0, -2½, -5, -7½dB
 - low mid eq: 0, -1½, -3, -4½dB
 - treble eq: +1, 0, -1, -2dB
 - input: xlr
 - afmetingen: 253x383x292mm
 - gewicht: 13kg
- KH 120A**
- 2-weg basreflexsysteem
 - 50W en 50W versterkers
 - 2kHz crossover
 - bas eq: 0, -2½, -5, -7½ dB
 - mid eq: 0, -1½, -3, -4½dB
 - treble eq: +1, 0, -1, -2dB
 - input: xlr
 - afmetingen: 277x182x120mm
 - gewicht: 6,4kg

INFO

- **Prijzen excl.:** Neumann KH 120 A € 605,- (per stuk) Neumann KH 310 A € 1.678,- (per stuk)
- **Distributie:** Sennheiser Benelux, +31 (0)36 535 8444
- **Internet:** www.sennheiser.nl www.neumann.com

flink gaan schuiven met de luidsprekerplaatsing en heb veel rondgelopen, om tot de conclusie te komen dat de KH 310 A's behoorlijk 'gebundeld' klinken. Het geluid is alleen mooi in balans als je je recht, en op de juiste hoogte, voor de monitors bevindt. Als je ze op de meterbrug hebt liggen en je met je stoel heen en weer rijdt voor de mengtafel, hoor je duidelijke klankveranderingen; meer dan met de KH 120 A's. Vermoedelijk komt dit door de driewegconstructie en horizontale driverplaatsing.

Plaats je de monitors verder van je af dan zijn deze verschillen minder duidelijk, maar is de algehele klank een stuk holler. De akoestiek heeft dan een groter aandeel in het geluid dat je hoort, en daarmee hoor je meer van de verkleurde off axis-klank van de monitors. Toch maar weer dichterbij zetten en in de sweetspot blijven dus.

Luisteren

Het verschil tussen deze twee typen monitors zit hem vooral in de hoeveelheid informatie die ze weergeven. De KH 120 A's klinken eigenlijk bijna altijd wel prettig, met helder hoog en een mooie breedte en diepte in het geluid. Het stereobeeld is heel goed voor monitors van deze afmeting. De KH 310 A's hebben ook een heel prettige klank, maar leggen daarbij veel meer zwakheden in het bronmateriaal bloot. Vooral het middengebied is bij de 120's een ondergeschoven kindje, terwijl de 310's daar juist uitblinken.

Op de 120's vind ik het lastiger meteen raak te schieten met mijn eq dan op de 310's, waar ik beter op hoor wat ik doe.

Ook het in balans zetten van piekgeluiden zoals snaredrums gaat er betrouwbaarder en makkelijker op. In het laag lijken de kleine 120's soms zelfs groter dan de 310's, maar andere keren valt het in verhouding juist weg. Dit is het grote voordeel van de 310's: er zitten nauwelijks pieken of dalen in het laag, en het verbindt vloeiend met het middengebied. Hierdoor is het niet van toeval afhankelijk of het fundament van een mix goed 'stemt' met de luidspreker, zoals dat bij de 120's wel het geval is.

Conclusie

Het is oneerlijk monitors van verschillende opzet en prijs te vergelijken. Natuurlijk zijn de KH 310 A's een betere referentie dan de KH 120 A's. Op hun smalle afstraalgedrag na, horen de 310's tot de prettigste nearfield-monitors die ik ken. De KH 120 A's zijn in mijn oren vooral een goede 'huiskamercheck'. Ze benaderen wat veel mensen thuis of in de auto horen, maar ze laten je misschien net te snel geloven dat je mix goed is. Qua bouw en afwerking kun je je aan beide modellen geen buil vallen. Van de uitstekende handleiding, uitgebreide bevestigingsmogelijkheden tot aan de doos waarin ze verpakt zitten aan toe, is alles dik in orde. ■

HET OORDEEL

- + KH 310 A: mooie balans tussen resolutie en prettige klank
- + bouwkwaliteit
- + uitgebreide instelmogelijkheden
- KH 120 A klinkt ietwat overdreven in hoog en laag
- KH 310 A heeft smalle afstraling, kleine sweetspot